

JASENOVAC

ISTORIJSKE FOTOGRAFIJE

DA SE NE ZABORAVI...

KONCENTRACIONI LOGOR

JASENOVAC

ISTORIJSKE FOTOGRAFIJE

CONCENTRATION CAMP

JASENOVAC

HISTORICAL PHOTOGRAPHS

КОНЦЕНТРАЦИОННЫЙ ЛАГЕРЬ

РСЕНОВАЦ

ИСТОРИЧЕСКИЕ ФОТОГРАФИИ

1986.

JASENOVAC ISTORIJSKE FOTOGRAFIJE — SVJEDOČANSTVO
O ZLOČINIMA U USTAŠKOM KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC,
1941—1945. GODINE

JASENOVAC HISTORICAL PHOTOGRAPHS — EVIDENCE OF
THE CRIMES IN THE USTASHA CONCENTRATION CAMP JASENOVAC,
1941— 1945.

ЈАСЕНОВАЦ ИСТОРИЧЕСКЕ ФОТОГРАФИЈЕ — СВИДЕ-
ТЕЛЬСТВО О ПРЕСТУПЛЕНИЈАХ В УСТАШСКОМ КОНЦЕНТРАЦИОННОМ
ЛАГЕРЕ ЈАСЕНОВАЦ, 1941—1945 ГГ.

Biblioteka SPOMENICI REVOLUCIJE
Istorijske fotografije

TEKST I IZBOR
Dragoje Lukić

RECENZENTI
Ana Požar
Gojko Jokić

IZDAVAČI
Spomen-područje Jasenovac, Jasenovac
NISRO Turistička štampa, Beograd, Knez Mihailova 21

ZA IZDAVAČE
Ana Požar
Nikola Korbutovski

UREDNIK
Tanja Rović

TEHNIČKI UREDNIK
Lazar Opínál

REPRODUKCIJA FOTOGRAFIJA
Dušan Knežević

TIRAŽ
10.000 primjeraka
maj 1986. g.

ŠTAMPA
BIGZ, Beograd

Ustaški koncentracijski logor Jasenovac osnovan je po uzoru na nacističke i fašističke logore u avgustu 1941. godine, na ušću Une u Savu. Poglavnik tzv. Nezavisne države Hrvatske Ante Pavelić je ovo gubilište na močvarnom zemljištu Lonjskog polja nazvao Sabirni i radni logor Jasenovac. Narod je toj najstrašnjoj masovnoj grobnici u Evropi dao pravo ime — logor smrti.

Sve ono zločinačko što je karakterisalo ustaški pokret u cjelini, ovdje je dostiglo svoj vrhunac. U ovoj „fabriци smrti“, koja je bez zastanka radila 1.335 dana i noći, ustaše su ubile oko sedam stotina hiljada ljudi, Srba, Jevreja, Hrvata, Muslimana, Crnogoraca, Slovenaca, Rusa, Mađara...

Muškarce, žene i djecu klali su noževima, bradvama, sjekirama, ubijali čekićima i maljevima, strijeljali, pekli na „roštilju“, spaljivali u krematorijumu, žive kuvali u kotlovima i pravili od njih sapun, vješali i satirali glađu, žeđu i hladnoćom.

Izvještavajući, 18. novembra 1942. godine, svoje pretpostavljenje njemački oficir za transport Artur Hefner, napisao je o Jasenovcu: „Radi se o logoru najgore vrste, koji se može uporediti sa Danteovim 'Paklom'.“

Jasenovački logor su likvidirali sami logoraši. Njih 1.073 krenulo je, 22. aprila 1945. godine, u samoubilački juriš, i golim rukama i tijelima pokidali logorske žice. Do slobode stiglo ih je tek osamdesetak.

Koliko je žrtava uzelo ovo gubilište, možda se nikada neće utvrditi, jer su ustaše, bježeći ispred jedinica Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, porušile logorske objekte i uništile dokumentaciju o zatočenicima.

Mate Kudumija, preživjeli logoraš, ovako je opisao veličinu jasenovačke tragedije: „Kada bi se jasenovački kosturi vraćali vlakovima u život da osvete svoju strašnu smrt, ispred nas bi prošlo petnaest tisuća vagona, a u svakom četrdeset kostura...“.

Ubili su ih ljudi, zvjeri to nikad ne bi učinile. Ostale su njihove nezaklane poruke, i naša sloboda kao dokaz da su postojali.

The Ustasha concentration camp Jasenovac was created on the model of Nazi and Fascist camps in August 1941, at the confluence of the Una and the Sava rivers. The Poglavnik (head) of the quisling state of Croatia, Ante Pavelić, called this execution place on the swamp soil Lonjsko Polje The Collecting and Working Camp Jasenovac. People gave the right name to this most terrific mass burial mound in Europe — the death camp.

All the crimes that characterized the Ustasha movement on the whole reached its culmination there. In this "death factory", which worked without stopping 1335 days and nights, Ustashas killed Seven hundred thousand people, Serbs, Jews, Croats, Moslems, Montenegrins, Slovenians, Russians, Hungarians . . .

Men, women and children were slaughtered with knives, axes, hatchets, killed with hammers and mallets, executed by firing squads, roasted, burnt in crematories, cooked alive in vats and made soap of them, hung and exhausted them with hunger, thirst and cold.

Reporting to his superiors on 18th November, 1942, a German officer for transport, Artur Hefner, wrote about Jasenovac: "It is a camp of the worst kind which can be compared with Dante's "hell".

The Jasenovac camp was liquidated by the captives themselves. One thousand seventy-three of them started, on 22nd April 1945, a suicidal assault and with their bare hands and naked bodies tore the camp wires. Only about eighty reached freedom.

How many victims were made in this place of execution, would perhaps never be established, since the Ustashas, fleeing before the units of the National Liberation Army of Yugoslavia demolished the camp buildings and destroyed the documentation about the captives.

Mato Kudumija survived described the Jasenovac tragedy in this way: "If the Jasenovac skeletons returned in freight train alive to revenge their terrible death, fifteen thousand trucks would pass in front of us with forty skeletons . . ."

They were killed by people, wild beasts would never had done so. Their messages remain as well as our liberty as a proof that they had existed.

Усташский концентрационный лагерь Ясеновац создан по образцу нацистских и фашистских лагерей в августе 1941 года в месте впадения Уны в Саву. Глава марионеточного „Независимого государства Хорватия“ Анте Павелич назвал этот лагерь, размещенный на болотистой почве Лоньского поля, Сборным и трудовым лагерем Ясеновац. Народ дал этой самой страшной и многолюдной гробнице в Европе настоящее имя — лагерь смерти.

Все преступное, что характеризовало движение усташей в целом, здесь достигло своей вершины. На этой „фабрике смерти“, которая безостановочно работала 1.335 суток, усташаи убили около семисот тысяч ач граждан: сербов, евреев, хорватов, мусульман, черногорцев, словенцев, русских, венгров...

Мужчин, женщин и детей убивали ножами, плотничьими топорами, секирами, молотами и кувалдами, расстреливали, „поджаривали“ на углях, сжигали в крематориях, живыми бросали в кипящие котлы и делали из них мыло, вешали, истребляли голодом, жаждой и холодом.

Докладывая 18 ноября 1942 года своему начальству немецкий офицер по транспорту Артур Гефнер, написал о Ясеноваце: „Речь идет о лагере самого ужасного типа, который можно сравнить с „Адом“ Данте.“

Лагерь в Ясеноваце ликвидировали сами заключенные. 1.073 человека из них 22 апреля 1945 года предприняли самоубийственный штурм и голыми руками и телами разорвали колючую проволоку. На свободу вырвалось всего около восьмидесяти из них.

Сколько жертв осталось в лагере, может быть никогда не удастся установить, потому что усташаи, спасаясь от отрядов Народно-освободительной армии Югославии, разрушили объекты лагеря и уничтожили документацию о заключенных.

Мато Кудумияр, один из выживших заключенных, так описал трагедию Ясенова: „Если бы скелеты мертвецов из Ясеноваца возвращались поездами в жизнь, чтобы отомстить за свою мучительную смерть, мимо нас прошло бы пятнадцать тысяч вагонов, а в каждом находилось бы по сорок скелетов...“

Убили их люди, звери этого не сделали бы никогда. Бессмертными остались их заветы, а наша свобода — доказательство того, что они были.

To nije bila rijeka nego grobnica — gotovo četiri godine plovili su leševi Savom. Jasenovачке žrtve sustizale su jedna drugu cijelim tokom Save.

That was not a river but a grave — almost for four years corpses flew down the Sava river. The victims of Jasenovac overtook one another all along the Sava river.

Это была не река, а гробница — почти четыре года по Саве плыли трупы. Жертвы Ясеноваца догоняли друг друга по всему течению Савы.

Dogovor krvnika: Adolf Hitler, vođa nacističkog Rajha i Ante Pavelić, poglavnik tzv. Nezavisne države Hrvatske sreli su se tokom rata četiri puta.

Conference of murderers: Adolf Hitler, Head of the Nazi Reich, and Ante Pavelić, Head of the Quisling state of Croatia met four times during the war.

Договор палачей: Адольф Гитлер, вождь нацистского Рейха, и Анте Павелич, глава марионеточного „Независимого государства Хорватия“, встречались в течение войны четыре раза.

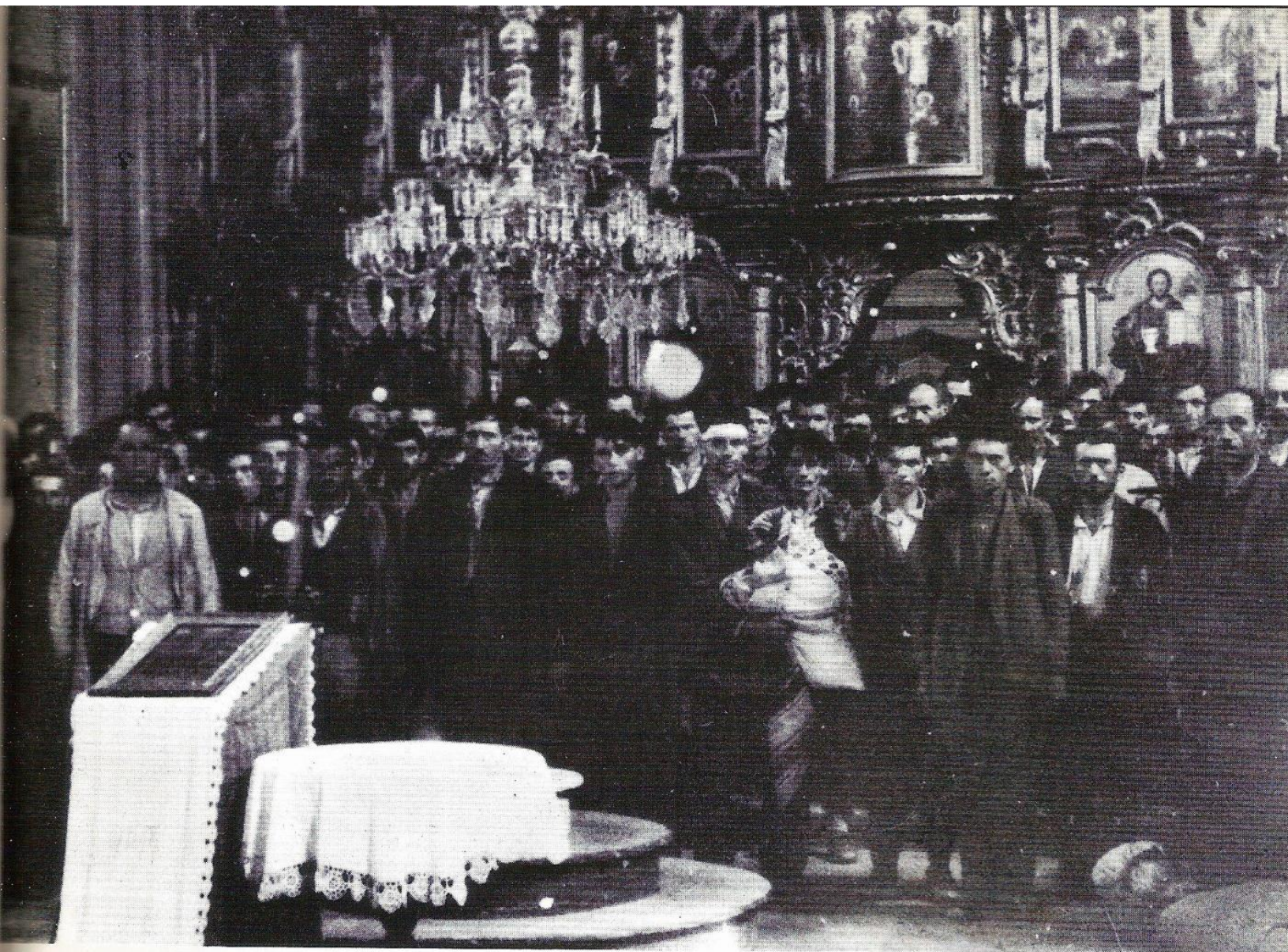

U stroju: Andrija Artuković, ustaški ministar unutrašnjih poslova, „jugoslovenski Himler“, pozdravlja njemačke okupatore.

In line: Andrija Artuković, the quisling Minister of Interior, „Yugoslav Himler“, greets the German occupators.

В строю: Андрия Артукович, министр внутренних дел квислингов, „югославский Гимлер“ приветствует немецких оккупантов.

Molitva prije smrti: ustaše su 22. avgusta 1941. g. zatvorile u pravoslavnu crkvu u Hrvatskoj Dubici 200 Srba, koje su zatim likvidirali.

Prayer before death: Ustashas enclosed, in an Orthodox church of Hrvatska Dubica, 200 Serbs whom they executed on 22nd August 1941.

Молитва перед смертью: 22 августа 1941 года усташаи заперли в православной церкви в Хорватска-Дубице 200 сербов, которых затем ликвидировали.

Žigosana djeca — bez obzira
na uzrast svi Jevreji morali su
nositi poseban znak.

Stigmatized children — re-
gardless of age all Jews had to
wear a special stigma.

Клейменные дети — вне
зависимости от возраста все
евреи должны были носить
специальный знак.

Prvi kuršumi mržnje: 26. aprila 1941. g. ustaše su ubile 260 domaćina iz sela Gudovac, kod Bjelovara.

First bullets of hate: on 26th April 1941 Ustashas killed 260 heads of households in the village Gudovac near Bjelovar.

Первые пули ненависти: 26 апреля 1941 года усташки убили 260 крестьян из деревни Гудовац под Беловаром.

„Trofej“: Ustaše snimljene poslije pokolja u Drakuliću, Motikama i Šargovcu, selima kraj Banjaluke (7. februar 1942. g.), kada je ubijeno 2.300 stanovnika, među njima 538 djece.

“Trophy”: Ustashas photographed after the massacre in Drakulić, Motike, and Šargovac, villages near Banjaluka (7th February, 1942), when 2300 inhabitants were killed, among whom 538 children.

„Трофей“: усташа, сфотографированные после резни в Дракуличе, Мотиках и Шарговаце, деревнях возле Баня-Луки (7 февраля 1942г.), когда убито 2.300 жителей, а среди них 538 детей.

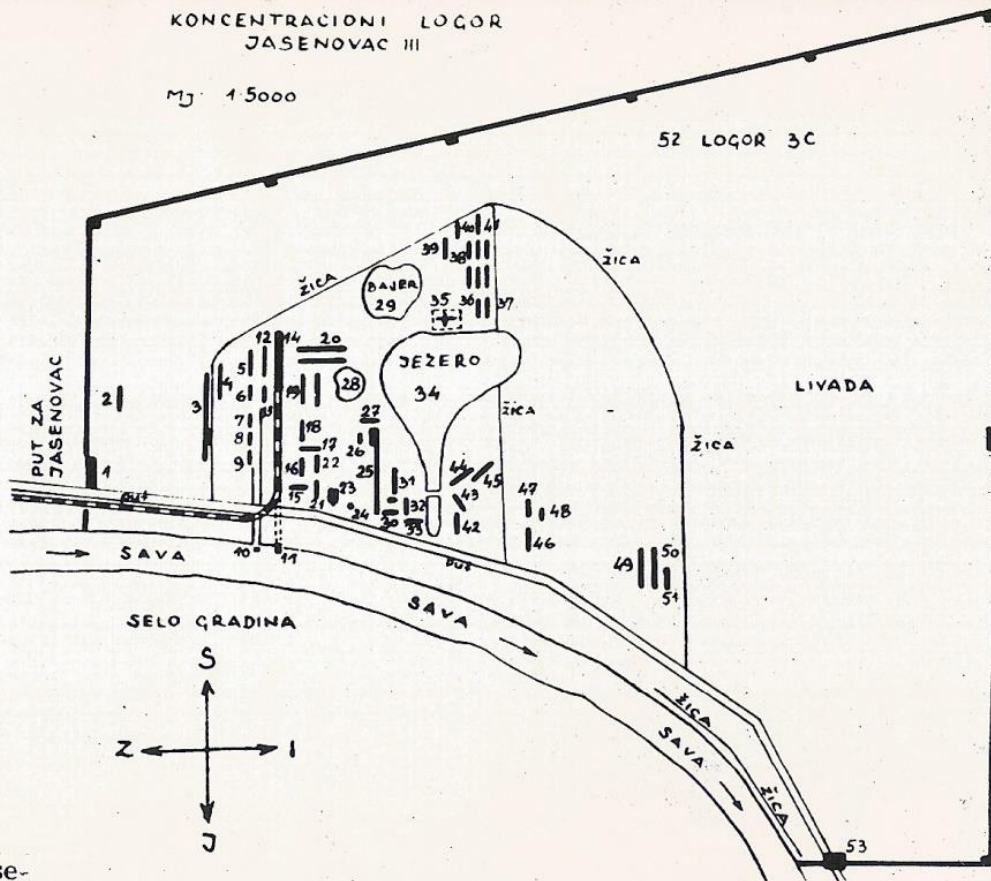

Šematski prikaz logora Jasenovac, sa objektima podignutim, na ušću Une u Savu, od avgusta 1941. do aprila 1945. g. — Pečat logora Jasenovac.

Schematic survey of the Jasenovac camp, with buildings erected on the confluent of the Una and the Sava, from August 1941, to April 1945. — The stamp of the Jasenovac camp.

Схематическое изображение лагеря Ясеновац с объектами, построенными в месте впадения Уны в Саву, с августа 1941 до апреля 1945 года. — Печать лагеря Ясеновац.

TUMAČ NACRTA LOGORA JASENOVAC

1. STRAŽARNICA I UPRAVITELJSTVO LOGORA (ULAZ U LOGOR)	29. TZV. BAJER ODAKLE SE UZIMALA ZEMLJA ZA CIGLU
2. RAFINERIJA	30. REMENARIJA
3. GLAVNO SKLADIŠTE	31. ŠTALA
4. SKLADIŠTE I RADIONICE	32. KANCELARIJA NADZORNIKA
5. ŠUPA ZA CIGLE	33. KANCELARIJA GRUPNIKA I RADIONICE
6. LANČARA	34. VELIKO JEZERO S DRVENIM MOSTOM
7. UPRAVITELJSTVO LOGORA	35. ZATOČENIČKO GROBLJE
8. PAKETARNICA	36. BOLNICA
9. ZVONARA	37. AMBULANTA
10. SKELA NA SAVI	38. 6 BARAKA ZA NASTAMBU ZATOČENIKA
11. GRANIK NA SAVI	39. POMOĆNA KUHINJA
12. ŠUPA ZA CIGLE	40. KUHINJA
13. CIGLANA	41. BARAKA OBRTNE GRUPE
14. ŠUPE RADIONICE (TZV. TUNEL)	42. ŠTALA
15. STRAŽARA	43. KUHINJA
16. NASTAMBA USTAŠKIH ČASNIKA	44. MLJEKARNA I MESNICA
17. STOLARIJA	45. ZGRADA ŽENSKOG LOGORA
18. KUHINJA I NASTAMBA USTAŠA	46. NOVA MESNICA
19. DVIJE ŠUPE ZA CIGLE	47. LEDANA
20. DVIJE ŠUPE ZA CIGLE	48. SVINJAC
21. PILANA	49. USTAŠKE RADIONICE I NASTAMBE
22. ŠUPA	50. ZGRADA ŽENSKOG LOGORA
23. POGON SA DIMNJAKOM (ELEKTRIČNA CENTRALA)	51. KUHINJA
24. KREČANA	52. LOGOR III-c
25. EKONOMIJA	53. IZLAZ IZ LOGORA I STRAŽARNICA (ISTOČNA VRATA).
26. UGLJENARA	
27. DRVARA I PEKARA	
28. ISKOPANA JAMA. ODAKLE SE UZIMA	

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
GLAVNI STAN POGLAVNIKA

Zagreb, dan 27. travnja 1942

GSP. Br.: 400 1942

PRIDMI! Sabirni i radni
logor u Jasenovcu može pri-
miti neograničeni broj zato-
čenika.

- 1.- GLAVNOM STOLERU DOMOBRASTVA,
- 2.- GLAVNOM STOLERU USTANKE VOJNICE,
- 3.- MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA,
- 4.- Vrhovnom ORUŽNIČKOM ZAPOVEDNIŠTVU.

Zapovjedništvo ustaške nadzorne službe - Glavno
pobočništvo sa V.T.Br.139/42.izvijestilo je, da sabirni i radni logor
u Jasenovcu može primiti neograničeni broj zatočenika.

Obzirom na to, umoljava se svim svojim područnim
ustanovama izdati nalog, da se sve komuniste do kojih se dođe pri-
godom čišćenja izvjesnog područja u kojem se vrši oružana djelatnost
odpreme u sabirni logor Jasenovac.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
GLAVNI STOLER DOMOBRASTVA

Primljeno, dan 28. IV. 1942

Po nalogu Vojakovec,
General, /Prpić/

Broj dokumenta	Broj priloga	Bilješka
5000		1-58

Na desetine hiljada ljudi osta-
lo je iza kapija „fabrike
smrti“. Logor je, prema Pave-
liču, mogao da primi neogra-
ničen broj zatočenih.

Tens of thousands people re-
mained behind the gates of
the “death factory”. Accord-
ing to Pavelić, the camp
could hold an unlimited num-
ber of prisoners.

Десятки тысяч людей ока-
зались за воротами „фаб-
рики смерти“. Лагерь, по
Павеличу, мог принять нео-
граниченное число заклю-
ченных.

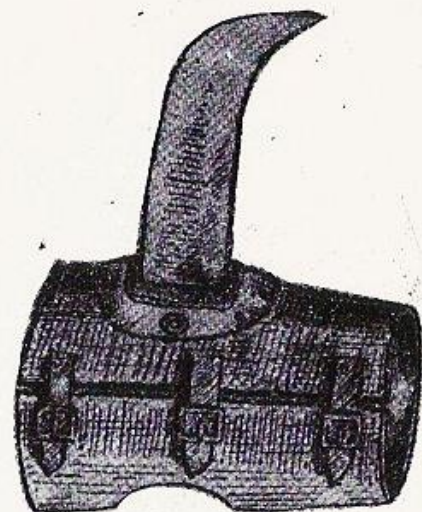
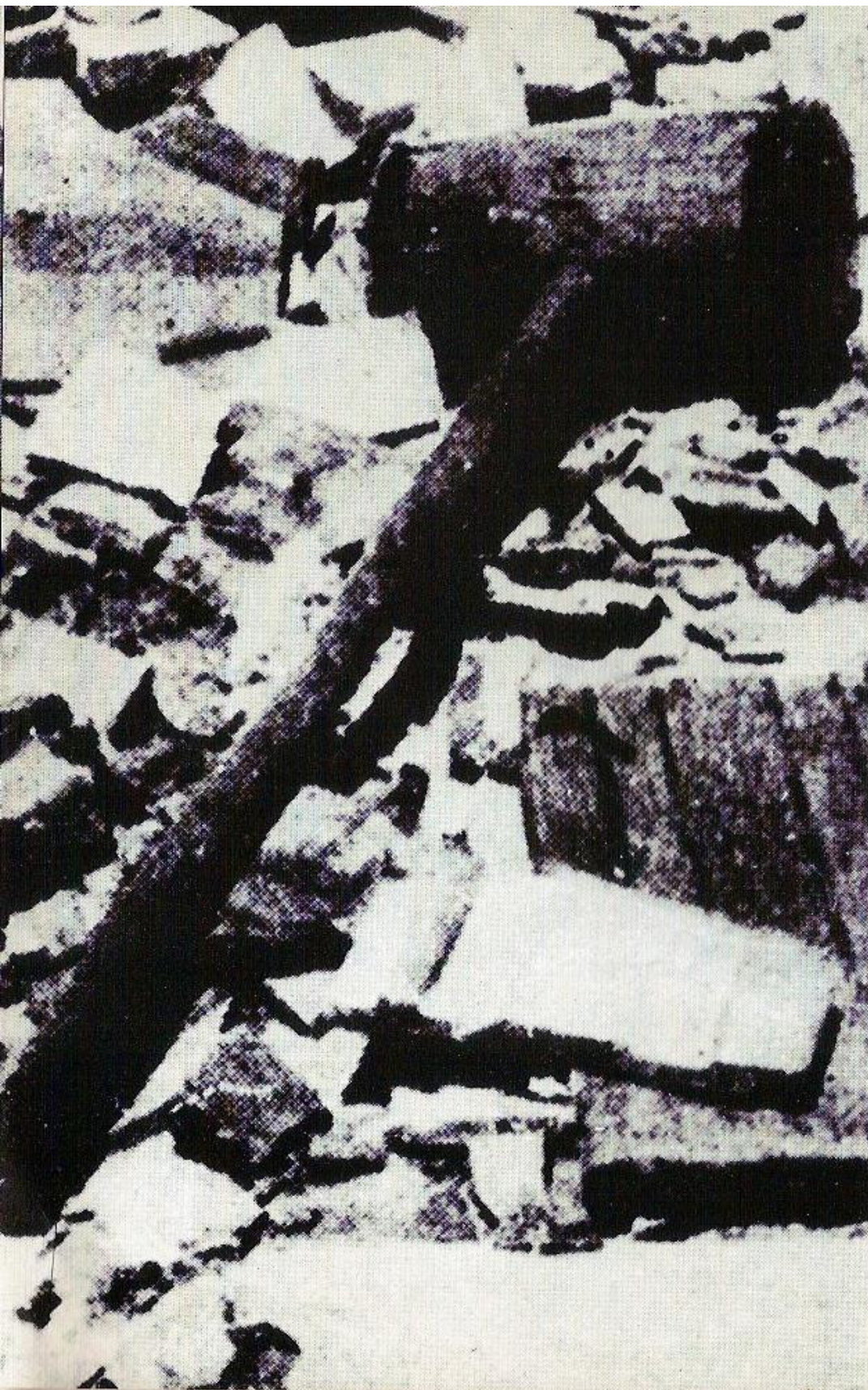

Na gubilište u žicama: ustaše izvode na strijeljanje grupu jasenovačkih logoraša.

To the execution within wires: Ustashas are taking out a group of Jasenovac prisoners to be killed.

На эшафот за колючей проволокой: усташаи выводят на расстрел группу заключенных из Ясеноваца.

Ovaj okrvavljeni malj kojim su ustaše ubijale zatočenike, nađen na razvalinama logora, čuva se u jasenovačkom muzeju.

Ustaška zakletva: po ovom nacrtu u njemačkoj firmi Solingen izrađeni su specijalni noževi Pavelićevih koljača.

This bloodstained mallet the Ustashas killed the prisoners with, had been found in the ruins of the camp, it is kept in Jasenovac museum.

Ustasha oath: according to this drawing special knives of Pavelić's killers were produced in the German factory of Solingen.

Этот окровавленный молот, которым усташаи убивали заключенных, найден на развалинах лагеря и хранится в музее Ясеноваца.

Glava na panju: ustaše iz Jasenovca ubijaju sjekirom žrtvu.

A head on a tree stump: Ustashas from Jasenovac are slaughtering a victim with an axe.

Голова на плахе: усташа из Ясеноваца топором убивають жертву.

Poziranje fotografu prije
klanja.

Snapshot taken before the
massacre.

Усташи позируют перед
резней.

Branku Jungiću, mladiću iz sela Grabovca pod Kozarom, ustaše 1942. g. su testerom odrezale glavu. Ta testera čuva se u banjalučkom muzeju.

Ustashas cut the head of Branko Jungić, a young man from the village Grabovac, at the foot of Kozara mountain, with a saw in 1942. That saw is kept in Banjaluka museum.

Бранко Юнгичу, юноше из деревни Грабовац под Козарой усташаи в 1942 году пилой отсекли голову. Эта пила хранится в Музее Баня-Луки.

Mnogi zatočnici logora Jasenovac i Stara Gradiška odlazili su okovani u smrt.

Many captives of the Jasenovac and Stara Gradiška camps went to their death in chains.

Многие заключенные лагерей Ясеновац и Стара-Градишка шли на смерть в кандалах.

Ustaše iz Jasenovca podigli su
na desetine ovakvih vješala
pod Kozarom i Prosarom.

Ustashes from Jasenovac
erected tens of such gallows at
the foot of Kozara and Prosa-
ra mountains.

Усташи из Ясеноваца
построили десятки таких
виселиц под Козарой и
Просарой.

Za „uspomenu“: grupni portret jasenovačkih koljača.

As a “souvenir”: a group portrait of Jasenovac slaughters.

На „память“: групповой портрет палачей из Ясеноваца.

Maks Luburić, zapovjednik svih ustaških logora i jedan od najistaknutijih zločinaca, sa njemačkim oficirom u Staroj Gradišci, jula 1942. g. — Nadu Tanić-Luburić i Maju Slomić-Buždon, po njihovoj svireposti, dobro su upamtile zatočenice ženskog logora Stara Gradiška.

Maks Luburić, commander of all Ustasha camps and one of the most prominent criminals with a German officer in Stara Gradiška, in July 1942. — Nada Tanić-Luburić and Maja Slomić-Buždon, are well remembered for their cruelty by the captives of the women camp of Stara Gradiška.

Макс Лубурич, начальник всех усташских лагерей и один из самых беспощадных палачей, с немецким офицером в Стара-Градишке в июле 1942 года. — Наду Танич-Лубурич и Майю Сломич-Буждон по их жестокости хорошо запомнили узницы женского лагеря Стара-Градишка.

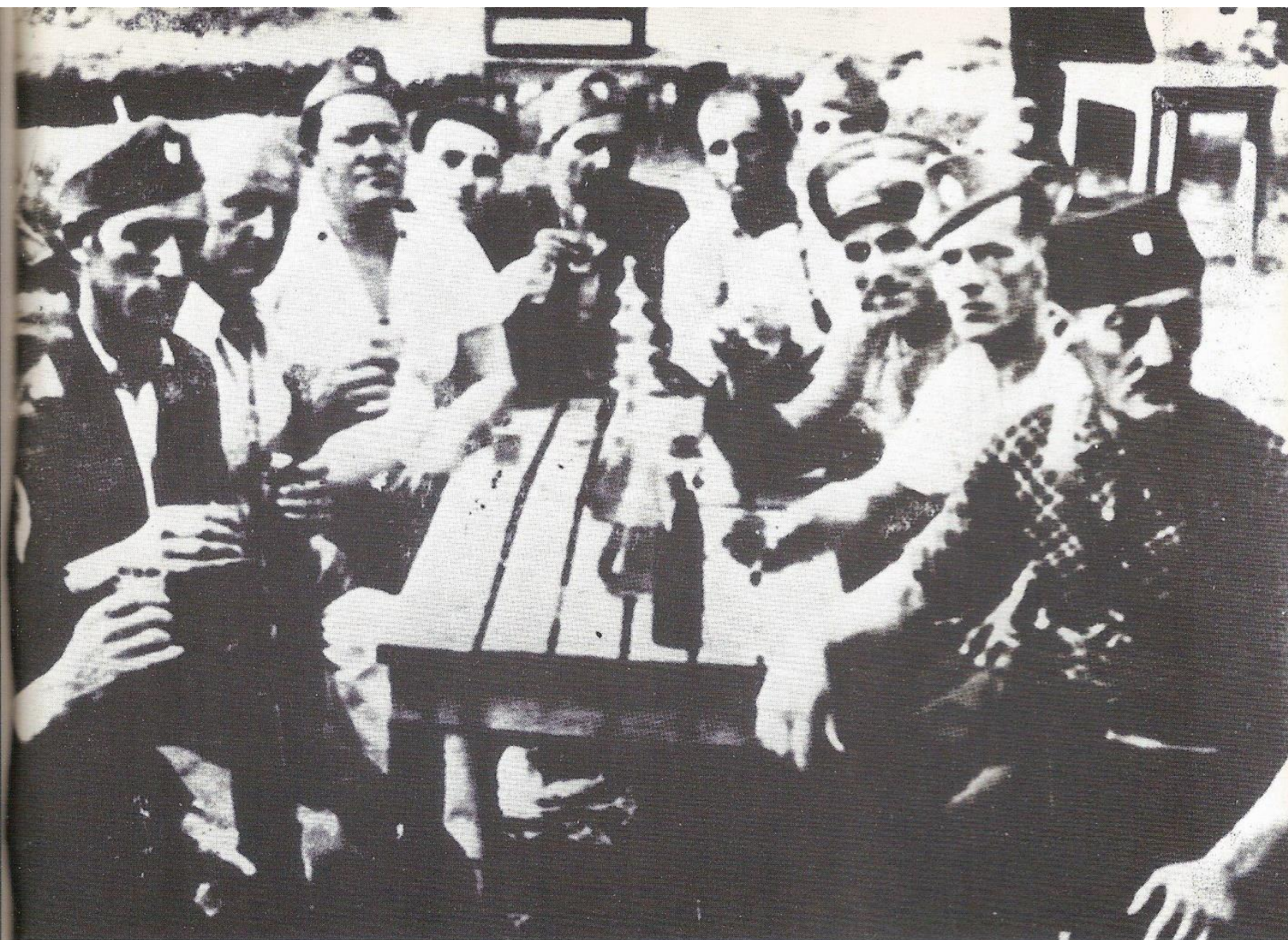

Zapovjednici logora Jasenovac — Stara Gradiška: Stipe Prpić, fratar Miroslav Filipović-Majstorović, Jerko Maričić i Ljubo Miloš sijali su oko sebe smrt.

Commanders of Jasenovac camp — Stara Gradiška: Ljubo Miloš, Stipe Prpić, friar Miroslav Filipović-Majstorović and Jerko Maričić spread death around them.

Начальство лагеря Ясеновац-Стара-Градишка: Лjубо Милош, Стипе Прпич, монах Мирослав Филипович-Майсторович и Ерко Мариич сеяли вокруг себя смерть.

Koljači dižu čaše u čast svojih
zlo djela.

The slaughterers raise their
glasses in honour of their
crimes.

Палачи поднимают бокалы в
честь своих преступлений.

Dolina smrti: Mreža ustaških logora oko Jasenovca zahvatala je prostor od Kraplje do Stare Gradiške, oko 210 km².

Death valley: The network of Ustasha camps around Jasenovac was spread from Kraplje to Stara Gradiška, approximately 210 km².

Долина смерти: сеть усташских лагерей вокруг Ясеноваца заняла территорию от Крапли до Стара-Градишки, около 210 км².

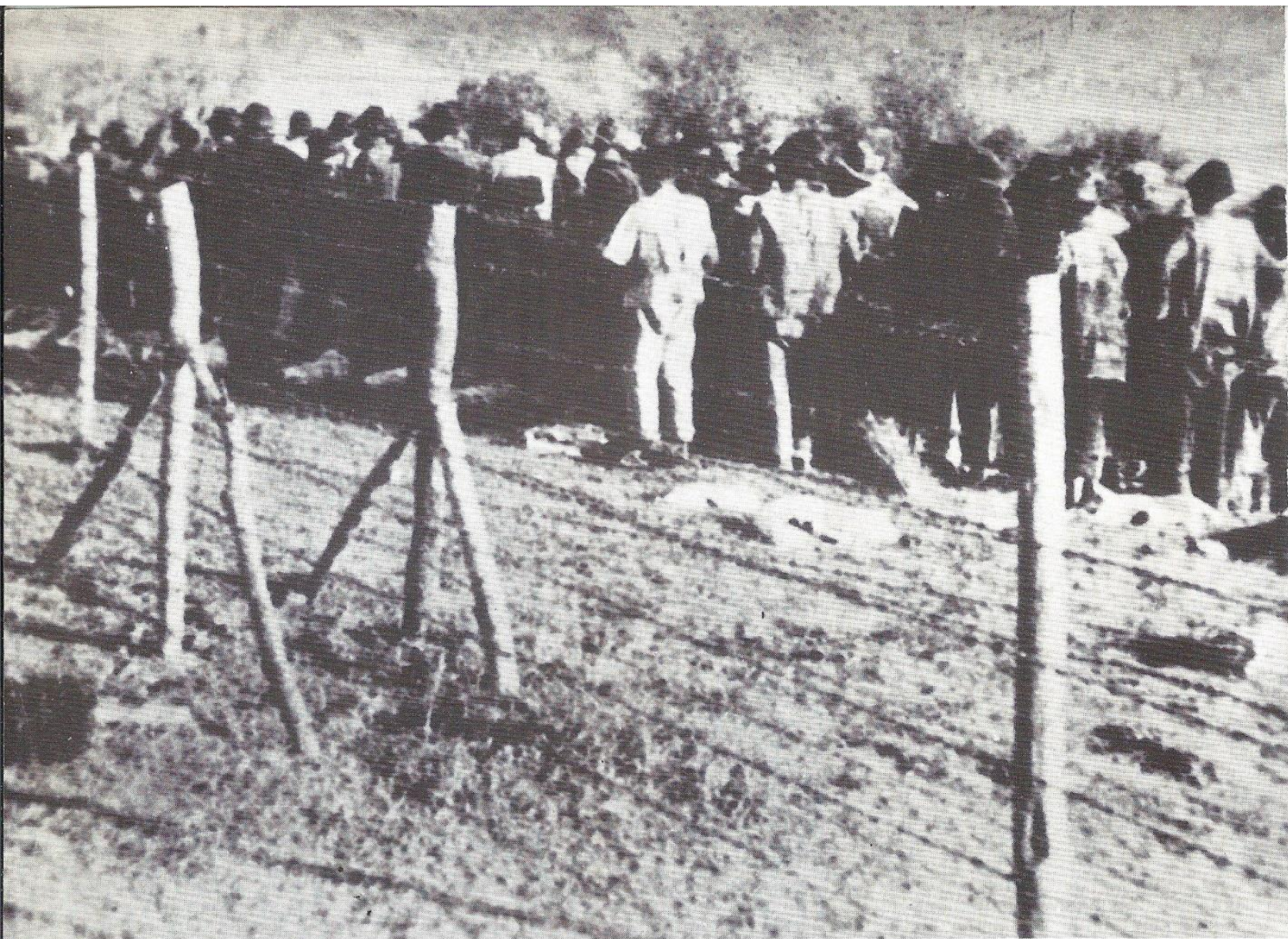
Beznađe, pa nema ni straha:
seljaci iz Slavonije na jednom
jasenovačkom stratištu.

Hopelessness, so there is no
fear: peasants from Slavonia
at the place of execution.

Безнадежностъ, нет даже
страха: крестьяне из Славо-
нии на одном из мест казни
Ясеноваца.

Na putu bez povratka: kroz
sabrne logore oko Jasenovca
prošlo je 68.500 Kozarčana.

On the way of no return:
68,500 inhabitants of Kozara
passed through the collecting
camps around Jasenovac.

На пути без возврата: через
сборные лагеря вокруг
Ясеноваца прошло 68.500
жителей Козары.

Ogrezli u zločinu: grupa ustaša ubija narod u Mlječanici pod Kozarom.

Sunk in crimes: a group of Ustasha killing people in Mlječanica at the foot of Kozara.

Погрязли в преступлениях: группа усташей убивает народ в Млечанице под Козарой.

Topola uzdaha u Gradini, na desnoj obali Une, o koju su ustaše vješali zatočenike.

The poplar of sighs in Gradina; at the right bank of Una river on which Ustashas used to hang the prisoners.

Тополь скорби в Градине, на правом берегу Уны. На нем усташа вешали заключенных.

Preko 360.000 jasenovačkih
žrtava leži u masovnim grob-
nicama (29 ha) kod sela Donja
Gradina, u velikom luku de-
sne obale Save.

More than 360,000 Jasenovac
victims are lying in the mass
tombs (29 ha), near the village
Donja Gradina, in the large
meander of the right bank of
the Sava river.

Свыше 360.000 жертв Ясено-
ваца лежит в общих могилах
(29 га) возле деревни Доня-
Градина на правом берегу
Савы.

Ustaške žrtve izvađene iz riječnog mulja, uz lijevu obalu Save, ispod Jasenovca.

Ustasha victims drawn out of the mud, along the left bank of the Sava river, below Jasenovac.

Жертвы усташей, извлеченные из речного ила на левом берегу Савы под Ясеновцем.

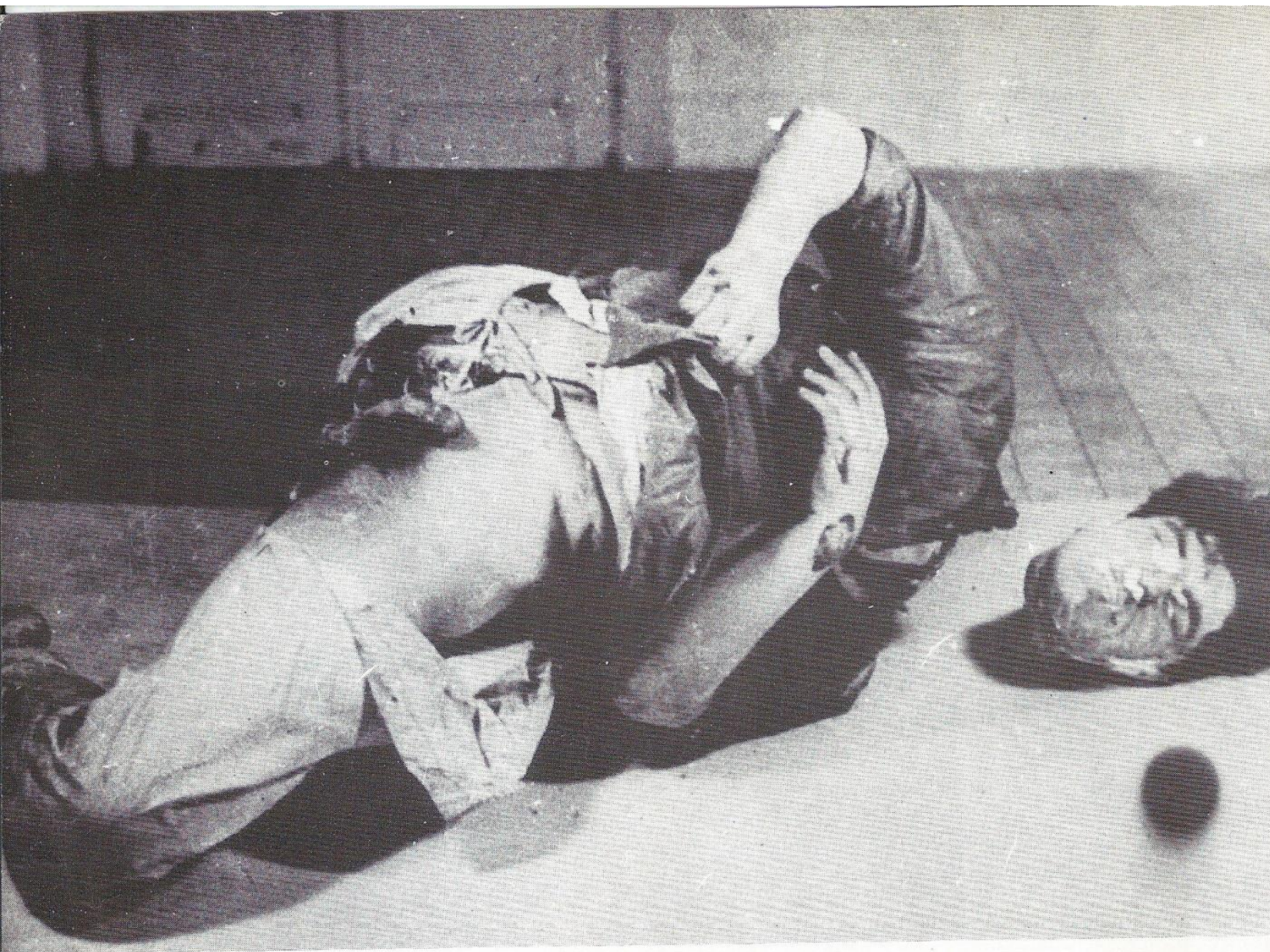

Torzo smrti

Death torso.

Торс смерти.

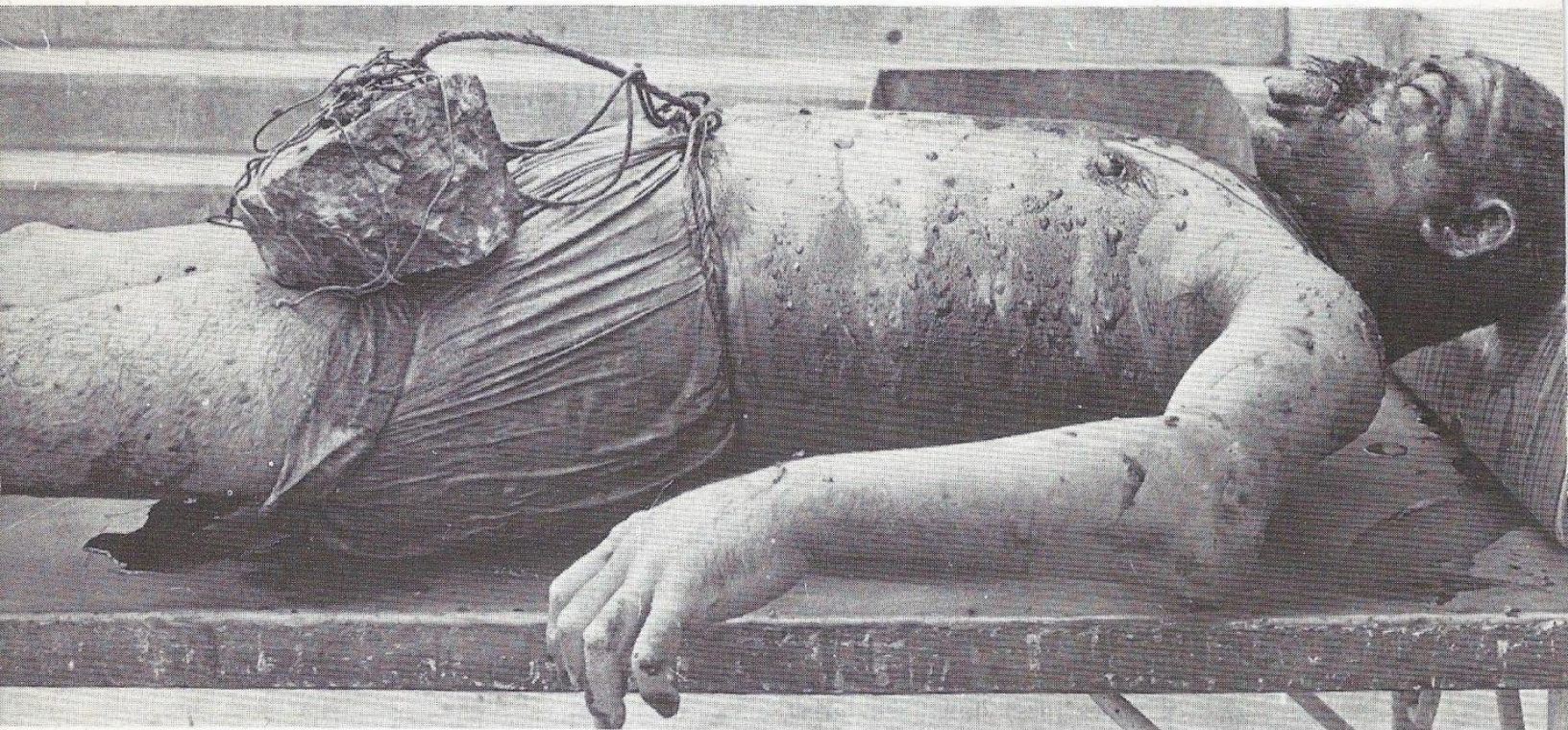

Masakrirana žrtva iz logora
Jasenovac.

A massacred victim of Jase-
novac.

Изувеченная жертва из
лагеря Ясеновац.

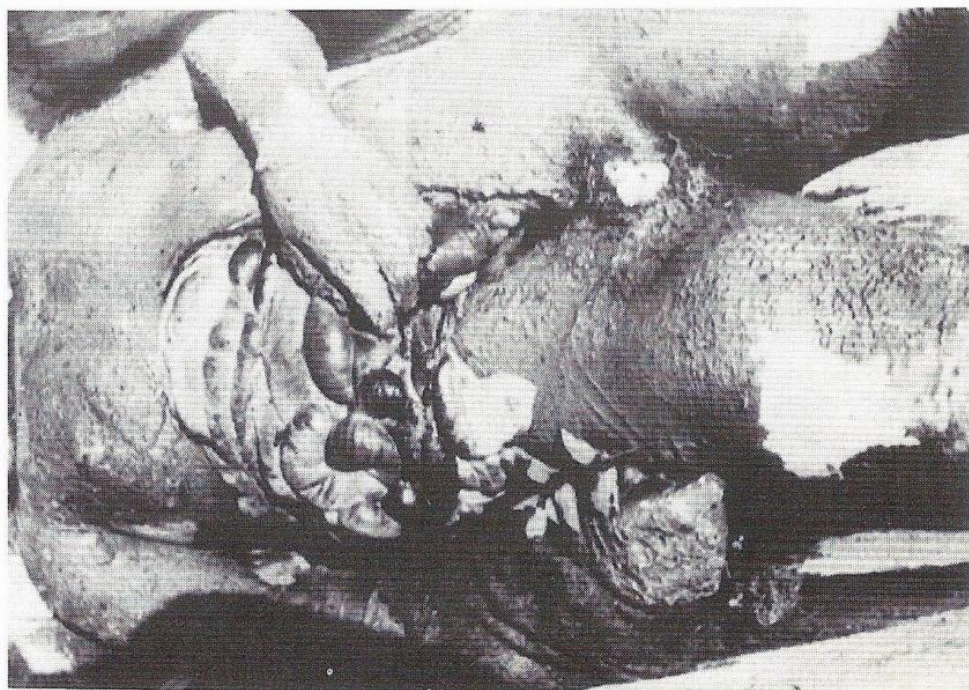

Ubijeni logoraš, bačen u Savu
sa teškim kamenom vezanim
za pojas.

A killed captive, thrown into
the Sava river with a heavy
stone tied at his waist.

Убитый узник брошен в Са-
ву с тяжелым камнем,
привязанным к поясу

Ustaški zlikovci posebno su se
iživljavali na mladim ženama
koje su bile dovođene u logor.

Ustasha criminals let themsel-
ves go particularly over young
women brought to the camp.

Усташские преступники
особенно издевались над
молодыми женщинами,
попадавшими в лагерь.

Poslije silovanja, zatočnici su
ustaše izvadile srce.

After the rape, Ustashas took
out the victim's heart.

37 Изнасиловав заключенную,
усташи извлекли ей сердце.

Rijeka — grobnica: spletena mrtva tijela ubijenih stvorila su u Savi bezbroj ovakvih „sprudova“.

River-tomb: entwined corpses of the killed made a number of such “sand-bars”.

Река-гробница: сплетенные мертвые тела убитых образовали в Саве множество таких плывущих островов.

U jasenovačkom logoru likvidirana je 1942. g. cijela porodica Branka Bosanca, učitelja iz Moštanice pod Kozarom.

The whole family of Branko Bosanac, teacher from Moštanica, at the foot of Kozara, was liquidated in Jasenovac camp in 1942.

В лагере Ясеновац уничтожена в 1942 году вся семья Бранко Босанаца, учителя из Мотаницы под Козарой.

Oko 600 djece ugušio je cijan-
kalijem, u logoru Stara Gradi-
ška, zapovjednik Ante Vrban.

About 600 children were cho-
ked with potassium cyanide
by the commander Ante
Vrban.

Около 600 детей удушил
цианидом калия в лагере
Стара-Градишка начальник
Анте Врбан.

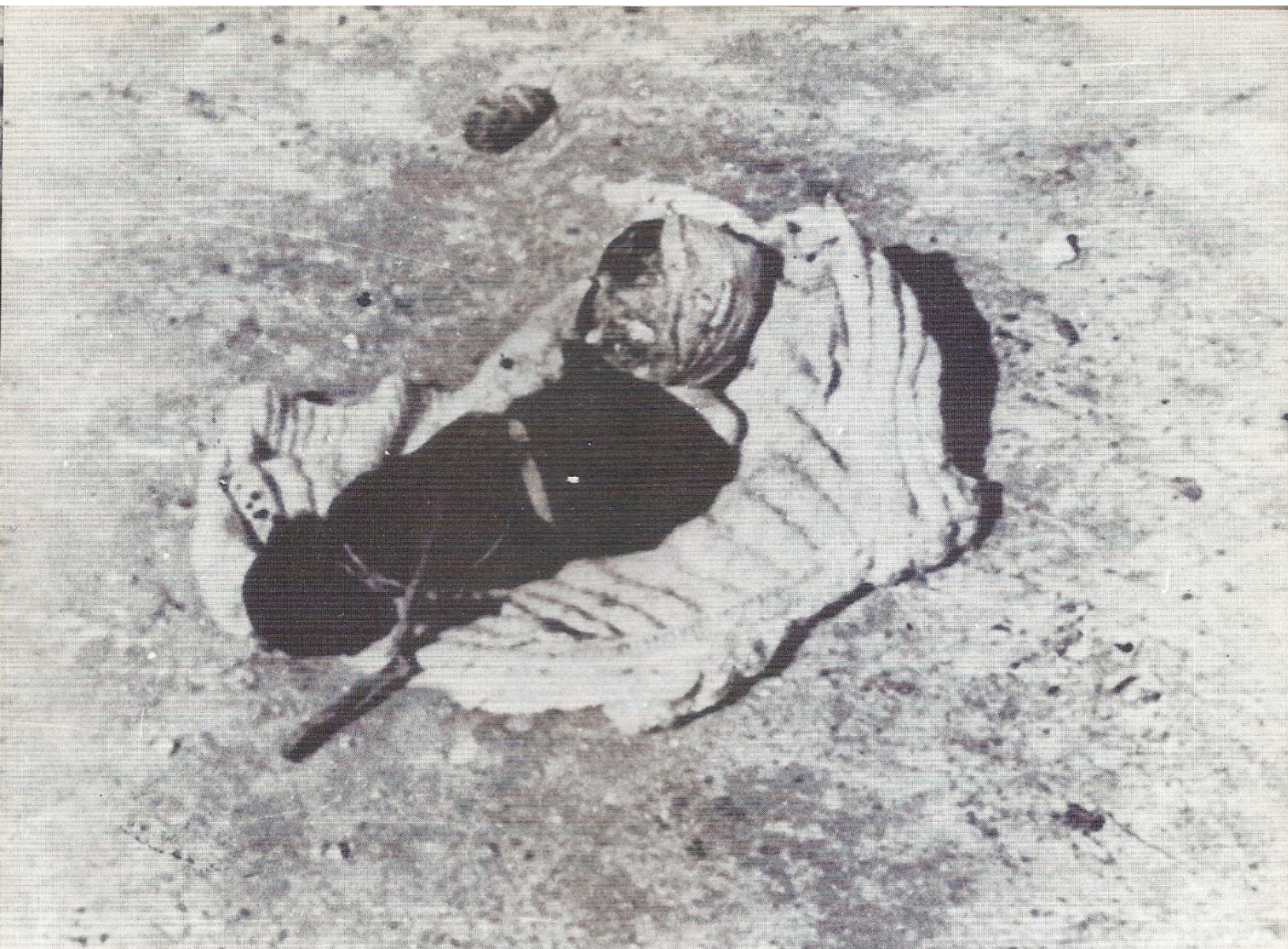

Kroz ustaški logor u Sisku prošlo je 7.000 djece, od kojih je za pet mjeseci umrlo 1.600; većinu, prema sopstvenom priznanju, ugušio je ustaški ljekar Antun Najžer.

Seven thousand children passed through the camp in Sisak, of these 1600 died in five months; according to his own confession, the Ustasha physician, Antun Najžer, choked most of them.

Через усташский лагерь в Сисаке прошло 7.000 детей, 1.600 из которых умерло за пять месяцев; большинство, по его собственному признанию, удушил врач-усташа Антун Найжер.

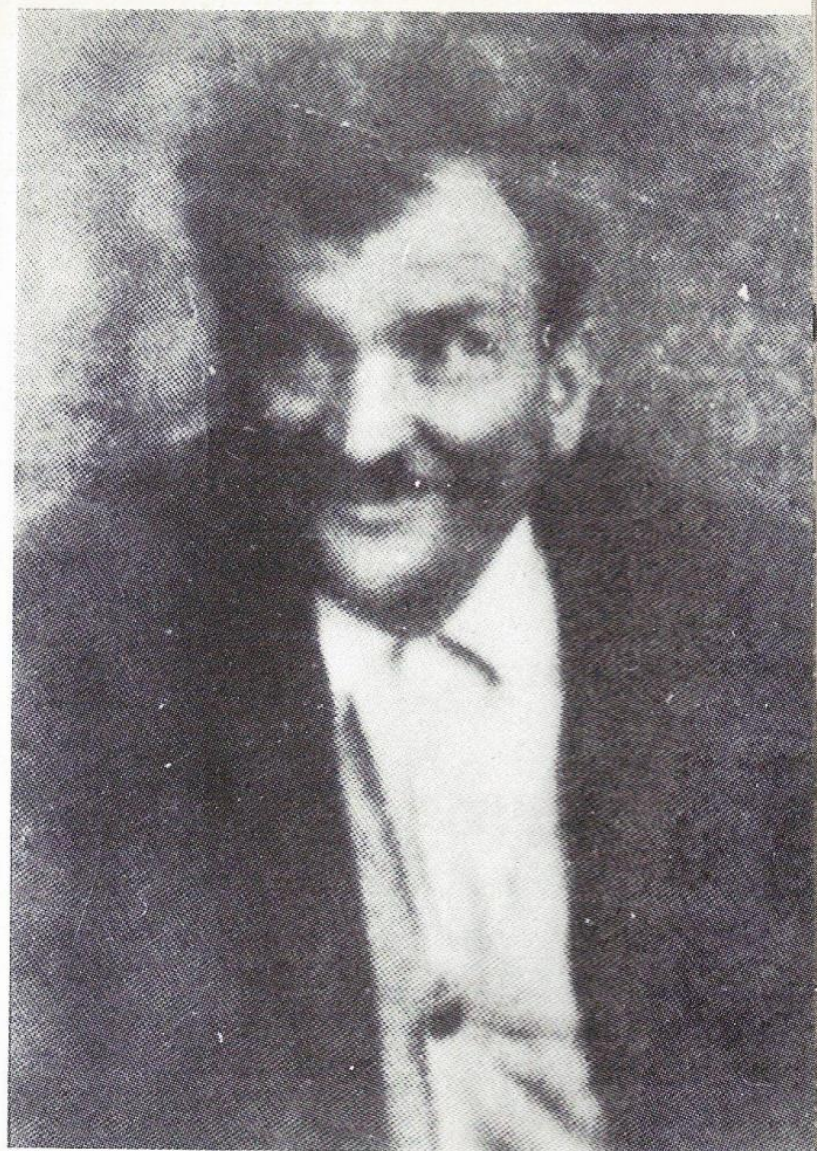

U ustaškim logorima ubijeno je 15.600 djece, a u samom Jasenovcu 8.000.

In Ustasha camps 15,600 children were killed of which 8000 in Jasenovac.

В усташских лагерях убито 15.600 детей, а в самом Ясеноваце 8.000.

Na čelu proboja logora, 22. aprila 1945. godine bili su Sinjanin Ante Bakotić i Mile Ristić sa Kozare. Od 1.073 logoraša ovaj juriš preživjelo je tek oko 80; pao je i Bakotić.

Ante Bakotić, from Sinj, and Mile Ristić, from Kozara were at the head of 1073 captives who broke out from the camp on 22nd April, 1945. Only about 80 survived this assault; Bakotić was also killed.

Во главе штурма лагеря 22 апреля 1945 года были Анте Бакотич из Синя и Миле Ристич с Козары. Из 1.073 заключенных этот штурм пережило всего 80, погиб и Бакотич.

„Kruna“, koju su usijanu ustaše nabijale zatočenicima na glavu, nađena je u ruševinama logora.

Stranica iz sveske sa 1.189 imena logoraša, iz 1941. g. otkopana tek poslije rata.

The red-hot “crown” which was put on the heads of the captives was found in the ruins of the camp.

A page from the note-book with 1189 names of captives from 1941 was dug out only after the war.

Katolici II grupa

posyech 3. X. 1941.

<i>Buljević Jovan</i>	<i>1. X. 1912.</i>	<i>stakar</i>
<i>Petrenj Adalov</i>	<i>27. IX. 1921.</i>	<i>trijac</i>
<i>Poljica Branko</i>	<i>28. VIII. 1922.</i>	<i>trijac</i>
<i>Bexen Stjepan</i>	<i>8. IV. 1894.</i>	<i>mesar</i>
<i>Karlovic Ciril</i>	<i>17. VI. 1909.</i>	<i>stolar</i>
<i>Milosavić Milan</i>	<i>13. I. 1906.</i>	<i>podvornik</i>
<i>Platić Jovan</i>	<i>29. VII. 1920.</i>	<i>Komunistar</i>
<i>Lončić Nikola</i>	<i>2. XII. 1909.</i>	<i>agronom</i>
<i>Čitanić Janko</i>	<i>10. V. 1909.</i>	<i>strojar</i>
<i>Čurčić Omer</i>	<i>24. VII. 1914.</i>	<i>agronom</i>
<i>Čučinac Jovan</i>	<i>11. XII. 1907.</i>	<i>postolar</i>
<i>Čilićević Zlato</i>	<i>5. VI. 1913.</i>	<i>strojar</i>
<i>Čičat Jovan</i>	<i>19. XI. 1908.</i>	<i>postolar</i>
<i>Čičić Jovan</i>	<i>14. IX. 1912.</i>	<i>kom</i>
<i>Čičić Jovan</i>	<i>6. XI. 1918.</i>	<i>Komunistar</i>
<i>Čičić Jovan</i>	<i>2. III. 1896.</i>	<i>travniac</i>
<i>Čičić Jovan</i>	<i>16. IX. 1921.</i>	<i>trijac</i>
<i>Čičić Viktor</i>	<i>7. VII. 1914.</i>	<i>postolar</i>

„Корона“, которую усташаи раскаленную надевали заключенным на голову, найдена в развалинах лагеря.

Страница из тетради с именами 1.189 заключенных 1941 года. Она найдена в земле только после войны.

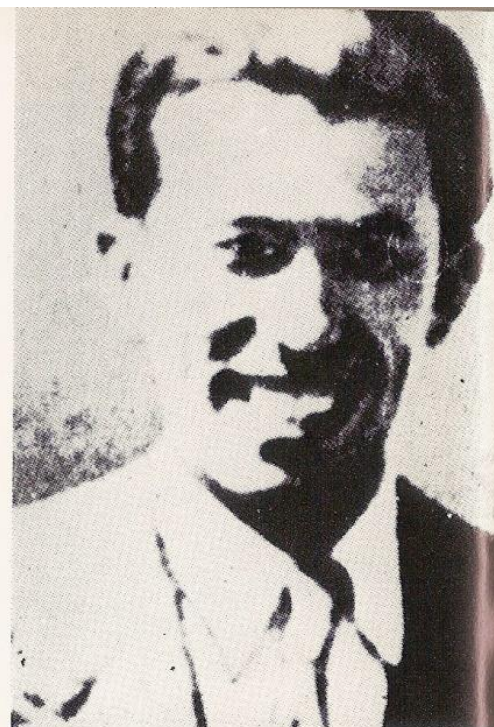

Maj 1945. godine: član Komisije za utvrđivanje ratnih zločina dr Ante Permu među jasenovačkim leševima.

May 1945: Dr Ante Permu, member of the Commission for Establishing War Crimes, among the Jasenovac corpses.

Май 1945 года: член Комиссии по расследованию военных преступлений д-р Анте Перму среди трупов из Ясеноваца.

Narodni heroji ubijeni u logoru Jasenovac i Stara Gradiška: Mitar Trifunović Učo (rođen 1880. g. u Brvniku, Bosanski Šamac), Nada Dimić (1923, Divoselo), dr Milo Bošković (1911, Brčeli kod Bara), Ivan Sabljak (1919, Rakovica kod Karlovca), Jakša Dugandžić (1905, Čitluk kod Mostara), Marjan Čavić Grga (1915, Zagreb), Milan Špalj (1918, Podravske Sesvete kod Koprivnice).

National heroes killed in the Jasenovac and Stara Gradiška camps: Mitar Trifunović Učo (born 1880 at Brvnik, Bosanski Šamac), Nada Dimić (b. 1923, at Divoselo), Dr Milo Bošković (b. 1911, at Brčeli near Bar), Ivan Sabljak (b. 1919, Rakovica near Karlovac), Jakša Dugandžić (b. 1905, Čitluk near Mostar), Marjan Čavić Grga (b. 1915, Zagreb), Milan Špalj (b. 1918, Podravske Sesvete, near Koprivnica).

Pokušaj da se nađu najbliži;
maj 1945. g. kod Siska.

Searching for their closest re-
latives; May 1945, near Sisak.

Попытка разыскать родных;
май 1945 г. близ Сисака.

